

Arta de a trăi în siguranță

Asociație de utilitate publică

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ
PENTRU
TEHNICĂ DE SECURITATE

București 2019

MANUAL PENTRU
CONFORMAREA CU
REGULILE DE CONCURENȚĂ

Destinat membrilor, angajaților și colaboratorilor A.R.T.S.

**ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU TEHNICĂ DE SECURITATE
MANUAL PENTRU CONFORMAREA CU
REGULILE DE CONCURENȚĂ**

Destinat membrilor, angajaților și colaboratorilor A.R.T.S.
Manual elaborat la inițiativa Consiliului Director al A.R.T.S.
în colaborare cu firma de avocatura NIPAA
Aprobat de Consiliul Director al A.R.T.S.
în cadrul ședinței din data de 11 iulie 2019

I	INTRODUCERE. Politica privind legislația concurenței în cadrul culturii organizaționale a Asociației Române pentru Tehnică de Securitate.	4
II	SCOPUL Manualului de conformare cu regulile de concurență	5
III	ROLUL CONCURENȚEI ȘI CADRUL DE REGLEMENTARE	6
	3.1. Consiliul Concurenței. Rolul Consiliului Concurenței.	6
	3.2 Cadrul legal în domeniul concurenței.	6
	3.3 Principalele practici anticoncurențiale	6
IV	SUBIECȚII CONFORMĂRII. SFERA DE APLICARE A MANUALULUI DE CONFORMARE CU REGULILE DE CONCURENȚĂ.	9
	4.1 Subiecții conformării.	9
	4.2 Conformarea asociațiilor profesionale cu regulile de concurență. Riscuri specifice asociațiilor profesionale.	9
	4.3 Cui se adresează Manualul de conformare cu regulile de concurență.	11
	4.4 Sfera de aplicare a Manualului de conformare cu regulile de concurență.	12
V	IMPORTANȚA RESPECTĂRII NORMELOR. CONSECINȚELE ȘI COSTURILE ÎNCĂLCĂRII LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI.	13
	5.1. Beneficiile conformității.	13
	5.2. Consecințe rezultând din încălcarea prevederilor dreptului concurenței.	13
VI	NORME DE CONDUITĂ	16
	6.1 Calitatea de membru	16
	6.2 Ședințele A.R.T.S.	16
	6.3 Riscurile încălcării normelor de concurență în cadrul asociațiilor profesionale. Atitudini interzise.	17
VII	INTRAREA ÎN VIGOARE A MANUALULUI DE CONFORMARE CU REGULILE DE CONCURENȚĂ	24
Anexa I	Practici recomandate și interzise pentru conformitatea activității A.R.T.S. cu legislația în domeniul concurenței	25
Anexa II	Ghid de bune practici pentru întrunirile A.R.T.S.	26
Anexa III	Acțiuni recomandate. Acțiuni interzise.	28
Anexa IV	Conduita personalului A.R.T.S. în cazul inspecțiilor inopinate efectuate de către Consiliul Concurenței	29

Cap. I

INTRODUCERE

Politica privind legislația concurenței în cadrul culturii organizaționale a Asociației Române pentru Tehnică de Securitate.

Asociația Română pentru Tehnică de Securitate - A.R.T.S. este o organizație apolitică, non-guvernamentală și nonprofit, care promovează și protejează interesele membrilor săi, asigurând reprezentarea lor în raporturile cu autoritățile publice, alte asociații, diferite instituții și organisme.

A.R.T.S. își propune, prin statut, următoarele scopuri:

- promovarea și protejarea intereselor specifice ale societăților comerciale ce au ca obiect de activitate tehnica de securitate, a beneficiarilor acestor servicii, precum și asigurarea reprezentării lor în raporturile cu autoritățile publice și persoanele juridice de drept privat, în conformitate cu actele normative în vigoare;
- promovarea și susținerea unor propuneri de îmbunătățire a legislației în domeniu;
- elaborarea de principii și standarde profesionale în domeniu;
- stabilirea de contacte formale și informale cu membrii organismelor și autorităților statale în scopul promovării și susținerii intereselor legitime ale asociației și ale membrilor acesteia;
- organizarea de conferințe, simpozioane, întâlniri sau organizarea de orice fel de evenimente, dacă acest lucru servește la îndeplinirea scopurilor asociației mai sus enumerate.

Conformarea cu normele de concurență reprezintă pentru **A.R.T.S.** un principiu fundamental de etică profesională. De aceea **A.R.T.S.** promovează respectarea legislației în domeniul concurenței.

Codul etic al A.R.T.S., însușit de companiile membre, statuează următorul principiu de etică profesională: specialistul în securitate nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenței neloiale în vederea obținerii unor avantaje materiale sau de altă natură. În acest sens, specialistul în securitate nu va participa la niciun fel de practici, acorduri și înțelegeri anti-concurențiale, precum și nu va avea un comportament care ar fi susceptibil de a încălca legislația românească sau comunitară în materia concurenței.

Cap. II

SCOPUL Manualului de conformare cu regulile de concurență.

Având în vedere angajamentul de a acționa în deplină conformitate cu legislația în domeniul concurenței, A.R.T.S. a adoptat un program de conformare ale cărui principii și elemente de bază sunt detaliate în prezentul document (denumit în continuare „Manualul de conformare cu regulile de concurență” sau “Manualul”).

Prezentul document expune principalele norme de concurență naționale și comunitare, modul în care acestea pot influența activitatea asociației profesionale, precum și riscurile pe care le implică nerespectarea regulilor de concurență.

Scopul acestui Manual îl constituie prevenirea încălcărilor legislației în domeniul concurenței.

În cuprinsul Manualului sunt furnizate recomandări și sfaturi cu titlu general în beneficiul membrilor, angajaților și al colaboratorilor A.R.T.S. în legătură cu problemele de dreptul concurenței care pot apărea în cadrul ședințelor sau reuniunilor Asociației.

Recomandările cuprinse în prezentul Manual nu sunt exhaustive și nu acoperă toate situațiile care ar putea să apară în practică. Ori de câte ori există neclarități cu privire la legalitatea unui anumit subiect sau a unei anumite acțiuni, se recomandă atât membrilor, cât și angajaților A.R.T.S. să solicite asistență juridică din partea unui avocat sau consilier juridic specializat în materie de concurență.

În cazul în care există întrebări sau neclarități cu privire la aplicarea normelor de concurență într-o anumită situație, solicitați întotdeauna asistență juridică.

ROLUL CONCURENȚEI ȘI CADRUL DE REGLEMENTARE

Cap. III

3.1 Consiliul Concurenței. Rolul Consiliului Concurenței.

Consiliul Concurenței este un organism autonom cu rol de administrare și punere în aplicare a Legii concurenței nr. 21/1996 (denumită în continuare și “Legea concurenței”), care are drept scop protecția, menținerea și stimularea concurenței și a unui mediu concurențial normal, în vederea promovării intereselor consumatorilor.

În calitate sa de **autoritate națională în domeniul concurenței**, instituția pune în aplicare și asigură respectarea prevederilor naționale și a celor comunitare de concurență.

Activitatea Consiliului Concurenței se desfășoară pe două componente principale: una preventivă, de monitorizare a piețelor și supraveghere a actorilor de pe aceste piețe și una corectivă, menită să restabilească și să asigure dezvoltarea unui mediu concurențial normal, pentru ca, în final, să se asigure o promovare cât mai bună a intereselor consumatorilor.

3.2 Cadrul legal în domeniul concurenței.

• **Politica Uninunii Europene în domeniul concurenței**

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede la articolele 101-109 norme în materie de concurență pe piața internă. Reglementările antitrust cuprinse în articolele 101 și 102 ale Tratatului interzic acordurile anticoncurențiale, practicile concertate și abuzul de poziție dominantă.

- **Legea Concurenței Nr. 21 din 10 aprilie 1996** are drept scop protecția, menținerea și stimularea concurenței și a unui mediu concurențial normal, în vederea promovării intereselor consumatorilor.
- **Legislația secundară** – este formată din regulamente și instrucțiuni adoptate de Consiliul Concurenței.

3.3 Principalele practici anticoncurențiale.¹

Principalele practici anticoncurențiale sancționate de legislație sunt:

¹ Ghidul privind conformarea cu regulile de concurență publicat de Consiliul Concurenței la data de 8 decembrie 2017, p.3-4

- i. Înțelegerile anticoncurențiale sau practicile concertate (coordonarea comportamentului pe piață, fără să se fi încheiat un acord) între două sau mai multe întreprinderi ce pot avea loc:
  - *la nivel orizontal*, între concurenți (întreprinderi care operează la același nivel al lanțului de producție sau distribuție). Cele mai grave sunt înțelegerile și/sau practicile concentrate orizontale secrete, de tip cartel, cum ar fi cele privind fixarea prețurilor de vânzare a bunurilor/serviciilor către terți, împărțirea piețelor sau a clienților (inclusiv în cadrul licitațiilor publice), limitarea producției sau a vânzărilor;
  - *la nivel vertical*, între întreprinderi care operează la niveluri diferite ale lanțului de producție sau distribuție, de exemplu, între un producător și un distribuitor al acestuia. Impunerea prețului de revânzare constând în stabilirea (direct/indirect) a unui preț de revânzare fix sau minim, ce trebuie respectat de către cumpărător este, în general, considerată de autoritatea de concurență ca fiind o restricție gravă a concurenței.
- ii. Decizii ale asociațiilor de întreprinderi (patronale sau profesionale) privind stabilirea și impunerea unei conduite comune membrilor săi, în privința, spre exemplu, a prețurilor, standardelor sau a unei obligații de a schimba informații sensibile cu privire la politica comercială.
- iii. Comportamentul abuziv săvârșit de o întreprindere care deține poziție dominantă pe o piață poate îngredi/elimina concurența prin, de exemplu, practici de excludere (câștigarea de noi clienți prin practicarea unor prețuri menținute artificial la un nivel scăzut cu scopul de a înlătura concurența), de exploatare (impunerea unor prețuri nejustificat de mari) sau de discriminare (practicarea unor reduceri speciale pentru clienții care au drept furnizor unic sau principal întreprinderea aflată în poziție dominantă).

- iv. Întreprinderile care fuzionează sau care dobândesc controlul direct sau indirect asupra uneia sau mai multor întreprinderi sau părți ale acestora (prin preluarea acțiunilor sau activelor, prin încheierea unui contract sau prin orice alte mijloace), precum și persoana care înființează o întreprindere împreună cu un alt partener trebuie să ia în calcul obținerea unei decizii de autorizare de la autoritatea de concurență, atunci când legea impune această procedură.

Principalele practici anticoncurențiale sancționate de legislație:

- Înțelegerile anticoncurențiale;
- Deciziile asociațiilor de întreprinderi privind stabilirea și impunerea unei conduite comune membrilor săi, în privința prețurilor, standardelor sau a unei obligații de a schimba informații sensibile cu privire la politica comercială;
- Abuzul de poziție dominantă;
- Concentrările economice prin care se creează sau se consolidează o poziție dominantă.

Cap. IV

SUBIECȚII CONFORMĂRII. SFERA DE APLICARE A MANUALULUI DE CONFORMARE CU REGULILE DE CONCURENȚĂ.

4.1 Subiecții conformării.

Normele legale în materie de concurență se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de:

- **întreprinderi sau asociații de întreprinderi** - persoane fizice sau juridice - de cetățenie, respectiv de naționalitate română sau străină;
- autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.

Conform prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea concurenței, când întreprinderile participă la o grupare realizată pe cale convențională prin acord, înțelegere, pact, protocol, contract și altele asemenea, fie ea explicită, publică ori ascunsă, dar fără personalitate juridică și indiferent de formă - alianță, coaliție, grup, bloc, federație și altele asemenea - pentru actele și faptele prevăzute la alin. (1), săvârșite în cadrul participării la o asemenea grupare, dispozițiile prezentei legi se aplică **fiecărei întreprinderi**, ținându-se seama de principiul proporționalității.

Regulile de concurență trebuie respectate de toți actorii de pe piață - companii, asociații profesionale, autorități publice.

4.2 Conformarea asociațiilor profesionale cu regulile de concurență. Riscuri specifice asociațiilor profesionale.

Asociațiile profesionale reprezintă o formă legală de cooperare juridică între concurenți.

Acestea joacă un rol important în economie prin promovarea competitivității industriei în ansamblu, reprezentarea membrilor în fața autorităților sau prin contribuția adusă în elaborarea de

MANUAL PENTRU CONFORMAREA CU REGULILE DE CONCURENȚĂ

ghiduri de bune practici în sectorul de activitate în care se înființează. Cu toate acestea, interacțiunea concurenților direcți pune o serie de probleme, asociațiile profesionale confruntându-se cu un risc mai mare de încălcare a dreptului concurenței decât societățile care acționează în mod individual.

Prin adoptarea Manualului de conformare cu regulile de concurență, A.R.T.S. dorește să înlăture aceste riscuri.

Riscul de încălcare a normelor de conformitate cu dreptul concurenței apare în contextul activităților **A.R.T.S.**, deoarece membrii acesteia sunt în general companii concurente.

Deciziile adoptate de **A.R.T.S.** vor fi tratate ca decizii ale unei asociații de întreprinderi în sensul dispozițiilor art. 2 din Legea concurenței² și articolului 101 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene³. În consecință, sunt interzise orice decizii care restrâng, împiedică sau denaturează concurența.

Pentru ca o decizie a asociației de întreprinderi să cadă sub incidența Legii Concurenței sau a TFUE, nu este necesar ca aceasta să fie adoptată în mod formal sau să fie obligatorie, chiar și un îndemn verbal, în cazul în care se urmărește ca membrii să îl respecte, putând fi suficient. Nu este necesar ca decizia să fie respectată.

Prin noțiunea de “decizii” s-a reținut că se înțelege regulile, regulamentele, statutele, codurile de conduită, chiar simplele recomandări și alte acte neobligatorii care pot fi implementate de membrii.

² (1) Dispozițiile prezentei legi se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de:

a) întreprinderi sau asociații de întreprinderi - persoane fizice sau juridice - de cetățenie, respectiv de naționalitate română sau străină, denumite în continuare întreprinderi;

(2) Prin întreprindere, în sensul prezentei legi, se înțelege orice entitate angajată într-o activitate economică constând în oferirea de bunuri sau de servicii pe o piață dată, indiferent de statutul său juridic și de modul de finanțare, astfel cum este definită în jurisprudența Uniunii Europene.

³ (1) Sunt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne și, în special, cele care: (a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare; (b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile; (c) împart piețele sau sursele de aprovizionare; (d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial; (e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare

Conformarea asociațiilor profesionale cu regulile de concurență

LEGEA CONCURENȚEI INTERZICE ȘI SANȚIONEAZA SEVER, ORICE EXPRESIE SAU ACORDURI TACITE ÎNTRE ÎNTREPRINDERI SAU ASOCIAȚII DE ÎNTREPRINDERI, ORICE HOTĂRÂRE DE ASOCIERE SAU ORICE PRACTICI CONCERTATE, CARE DUC, PRINTRE ALTELE, LA FIXAREA PREȚURILOR, ÎMPĂRȚIREA CLIENȚILOR SAU A PIEȚELOR.

4.3 Cui se adresează Manualul de conformare cu regulile de concurență.

Legislația privind concurența și Manualul de conformare cu regulile de concurență se aplică A.R.T.S., membrilor săi, precum și tuturor angajaților sau colaboratorilor A.R.T.S.

A.R.T.S. solicită fiecărei persoane implicate în activitățile asociației să cunoască și să respecte conținutul acestui Manual de conformare cu regulile de concurență.

Manualul de conformare cu regulile de concurență a fost aprobat și adoptat de către organele de conducere ale A.R.T.S. la data de 11 iulie 2019. Conținutul acestuia este acceptat în mod explicit și necondiționat de fiecare membru, angajat sau colaborator al A.R.T.S.

Fiecare membru A.R.T.S. își asumă răspunderea cu privire la respectarea dreptului concurenței.

Fiecare membru se angajează să se supună regulilor concurenței libere și loiale, să respecte legislația aplicabilă, Codul de etică, prezentul Manual de conformare cu regulile de concurență, precum și oricare alte reglementări adoptate de A.R.T.S.

Membrii sunt de acord să decidă în mod corect și nediscriminatoriu selectarea furnizorilor de produse și servicii, să nu se implice în carteli, să nu fixeze, în mod direct sau indirect, prețurile, să nu împartă teritorii și/sau clienți, să nu participe la licitații cu oferte trucate, să nu se angajeze în orice alte acte care încalcă legislația concurenței.

MANUAL PENTRU CONFORMAREA CU REGULILE DE CONCURENȚĂ

A.R.T.S. nu este răspunzătoare pentru asigurarea conformității cu legislația în materia dreptului concurenței de către membrii săi în cadrul activităților desfășurate de către aceștia din urmă în afara cadrului asociației.

Fapta săvârșită cu intenție prin care se încalcă legislația concurenței sau recomandările cuprinse în prezentul Manual constituie abatere disciplinară. Abaterea disciplinară angajează răspunderea disciplinară a făptuitorului în conformitate cu dispozițiile Codului de etică al A.R.T.S.

Atât A.R.T.S., cât și membrii A.R.T.S. pot fi sancționați în cazul nerespectării dreptului concurenței, în conformitate cu normele aplicabile.

● **4.4 Sfera de aplicare a Manualului de conformare cu regulile de concurență.**

Manualul de conformare cu regulile de concurență se aplică:

- tuturor discuțiilor, formale sau informale, ce au loc în cadrul A.R.T.S., ședințelor Consiliului Director, ale Adunării Generale, întâlnirilor grupurilor de lucru, participanților la aceste întruniri;
- reuniunilor sau evenimentelor organizate de A.R.T.S. (ex: conferințe organizate de către A.R.T.S. la care participă membrii săi);
- reuniunilor sau evenimentelor cu caracter informal dintre membrii și care prezintă legătură cu activitatea A.R.T.S.
- comunicărilor realizate prin intermediul paginii de internet a A.R.T.S.

Cap. V

IMPORTANTA RESPECTĂRII NORMELOR. CONSECINȚELE ȘI COSTURILE ÎNCĂLCĂRII LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI.

În materie de încălcări ale dreptului concurenței, autoritatea de concurență practică o politică preventivă, accentul fiind pus pe necesitatea respectării legii.

5.1 Beneficiile conformității.

În cazul în care o investigație se finalizează prin aplicarea unei sancțiuni unei întreprinderi, implementarea cu succes de către aceasta a unui program de conformare cu regulile de concurență poate determina o recompensare efectivă din partea autorității, respectiv o reducere de până la 10% din nivelul de bază al sancțiunii.

5.2 Consecințe rezultând din încălcarea prevederilor dreptului concurenței.

Încălcarea reglementărilor în materia concurenței poate conduce la consecințe negative considerabile atât pentru membrii A.R.T.S., cât și pentru A.R.T.S.

Apărările constând în invocarea necunoașterii obligațiilor legale sau faptul că un subiect de drept nu a fost conștient de implicațiile anticoncurențiale ale faptelor sale nu îl vor exonera de răspundere.

Consiliul Concurenței poate aplica sancțiuni chiar și în cazul în care înțelegerea nu a fost pusă în practică sau când fapta a fost săvârșită din culpă. Aceste situații ar putea fi reținute cel mult drept circumstanțe atenuante în cuantificarea sancțiunii.

Exemplu:

Membrii unui cartel despre care se constată că au încheiat acorduri privind fixarea prețurilor vor suporta amenzi mari, indiferent dacă nivelul prețurilor a crescut sau nu a crescut conform intenției.

5.2.1. Amendă contravențională

Cuantumul amenzii este de până la 10% din cifra de afaceri totală înregistrată de contravenient în anul financiar anterior deciziei de sancționare.

5.2.2. Măsurile corective comportamentale și/ sau structurale

Consiliul Concurenței poate dispune, în sarcina întreprinderilor, măsuri corective comportamentale⁴ și/sau structurale⁵, care să reducă sau să înlăture efectul produs asupra pieței prin încălcarea legii și care să restaureze mediul concurențial normal.

5.2.3. Răspundere disciplinară

Membrii A.R.T.S. răspund disciplinar în conformitate cu dispozițiile Codului de etică al A.R.T.S.⁶

În situația în care un angajat, indiferent de postul ocupat, încalcă normele de concurență, cu bună știință sau chiar și din greșeală, va putea răspunde disciplinar dacă prin comportamentul lui a angajat răspunderea contravențională a întreprinderii.

O mențiune specială poate fi făcută în ceea ce privește programele de clemență. Dacă întreprinderea a decis să colaboreze cu autoritatea într-un astfel de cadru procedural, contribuția angajatului fie pentru dovedirea elementelor de fapt consumate, fie pentru strângerea de noi probe, poate fi necesară. Așadar, în general, este de preferat, pentru bunul mers al investigației, ca orice măsură care poate duce la demotivarea angajatului să fie amânată până la finalizarea investigației autorității⁷.

⁴ Conform Legii concurenței și Ghidului privind conformarea cu regulile de concurență publicat de Consiliul concurenței la data de 8 decembrie 2018, măsurile comportamentale includ obligații privind furnizarea, cum ar fi accesul nediscriminatoriu la infrastructură și tehnologii, licențierea drepturilor de proprietate intelectuală, încetarea contractelor de distribuție exclusivă sau alte obligații pentru întreprinderi sau asociațiile de întreprinderi de a se comporta într-un anumit fel pe piață.

⁵ Conform Legii concurenței și Ghidului privind conformarea cu regulile de concurență publicat de Consiliul concurenței la data de 8 decembrie 2018, măsurile structurale includ toate măsurile necesare pentru a obliga o întreprindere să-și divizeze afacerea, bunurile sau drepturile de proprietate intelectuală deținute, cum sunt, printre altele, externalizarea activităților, divizarea întreprinderilor, transferul drepturilor de proprietate intelectuală și a altor drepturi deținute de întreprindere.

⁶ A se vedea secțiunea 4.3

⁷ Exemplu practic preluat din Ghidului privind conformarea cu regulile de concurență publicat de Consiliul concurenței la data de 8 decembrie 2018

5.2.4. **Sanțiuni penale**

Conform Legii concurenței, persoana care exercită o funcție de conducere și care a participat cu intenție la conceperea sau organizarea practicilor anti-concurențiale poate fi subiectul răspunderii penale și poate primi o pedeapsă cu închisoarea între 6 luni și 5 ani sau amendă și interzicerea unor drepturi.

Înțelegerile de natură să afecteze prețul în cadrul achizițiilor publice sunt sancționate de Codul Penal (deturnarea licitațiilor publice⁸).

5.2.5. **Nulitatea de drept a înțelegerilor anticoncurențiale**

Pe lângă sancțiunile la care se expun participanții la practici anticoncurențiale, legislația în domeniul concurenței prevede nulitatea de drept a înțelegerilor anticoncurențiale și a deciziilor, cât și a contractelor și clauzelor contractuale rezultate din implementarea practicilor anticoncurențiale.

5.2.6. **Răspundere civilă delictuală**

Persoanele fizice și/sau juridice prejudiciate au un drept la acțiune pentru recuperarea integrală a prejudiciului care le-a fost cauzat printr-o faptă anticoncurențială⁹.

5.2.7. **Risc reputațional.**

Investigațiile din partea Consiliului Concurenței și constatările inspectorilor de concurență pot atrage articole de presă agresive, producându-se astfel o atingere a imaginii societății.

5.2.8. **Blocarea activității.**

Derularea investigațiilor de către Consiliul Concurenței și acțiunile în instanță ulterioare pot conduce la o irosire de resurse financiare și de timp.

Acest Manual nu constituie un substitut pentru consilierea juridică de specialitate pe care membrii ar trebui să o obțină în legătură cu activitățile lor proprii.

⁸ Art. 246 Cod penal Deturnarea licitațiilor publice

Fapta de a îndepărta, prin constrângere sau corupere, un participant de la o licitație publică ori înțelegerea între participanți pentru a denatura prețul de adjudecare se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

⁹ Legea 21/1996 sau art. 101 și/sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

NORME DE CONDUITĂ

Cap. VI

6.1 Calitatea de membru

A.R.T.S. a adoptat criteriile de aderare a membrilor care respectă legislația europeană și națională privind concurența.

Criteriile pentru dobândirea calității de membru sunt obiective, transparente, nediscriminatorii, precise și necesare în mod rezonabil pentru ca A.R.T.S. să își poată realiza obiectivele statutare.

În conformitate cu dispozițiile cuprinse în art. 55 din Statutul A.R.T.S., pot deveni membri cu drepturi depline ai Asociației persoanele juridice sau fizice

autorizate care depun o adeziune scrisă în acest sens, care aderă la statut și codul etic și achită taxa de înscriere.

Calitatea de membru A.R.T.S. are un caracter exclusiv voluntar.

Statutul de membru al A.R.T.S. este accesibil tuturor întreprinderilor din cadrul industriei în mod nediscriminatoriu.

Accesul în cadrul A.R.T.S. nu va fi folosit pentru a rezerva avantaje concurențiale membrilor.

Membrii A.R.T.S. sunt liberi în orice moment să se alăture altor asociații.

Membrii A.R.T.S. rămân liberi în desfășurarea propriilor afaceri, conform propriilor decizii independente și competitive.

Criteriile de aderare ar putea da naștere la probleme de concurență în situația în care, ca urmare a excluderii dintr-o asociație profesională, o întreprindere este plasată într-un dezavantaj competitiv în comparație cu concurenții săi care sunt membri ai asociației profesionale.

6.2 Ședințele A.R.T.S.¹⁰

Pentru fiecare ședință A.R.T.S. se va întocmi o ordine de zi care va fi transmisă în timp util și rezonabil tuturor membrilor participanți. Subiectele de discuție vor fi prezentate în mod clar, evitându-se folosirea oricăror termeni echivoci.

¹⁰ Prevederile prezentei secțiuni se completează cu prevederile Anexei nr. II la Manual

Este recomandat ca toți membrii participanți la întrunire să verifice atât ordinea de zi comunicată, cât și eventualele materiale justificative care însoțesc punctele de pe ordinea de zi și, dacă este necesar pentru clarificarea conformării cu normele de concurență, să solicite consultanță propriilor avocați sau consilieri juridici. Dacă identifică aspecte echivoce din punct de vedere al dreptului concurenței, membrii trebuie să comunice în scris obiecțiunile lor.

Este recomandat ca ordinea de zi să fie respectată, acest fapt documentând că întâlnirile nu constituie un forum pentru discuții desfășurate cu încălcarea normelor de concurență.

Copii ale Manualului de conformare cu regulile de concurență vor fi făcute disponibile cu ocazia tuturor ședințelor A.R.T.S.

Cu ocazia fiecărei ședințe care are loc, A.R.T.S. trebuie să redacteze minute sau procese-verbale cu referire la aspectele discutate în cadrul acestora. Documentele vor fi redactate utilizând un limbaj clar și neechivoc. Ulterior acestei verificări, minutele/procese-verbale de ședință vor fi transmise membrilor spre semnare.

- Simpla prezență la întâlnirile la care sunt discutate aspecte anticoncurențiale poate fi suficientă pentru a conduce la constatarea încălcării prevederilor de dreptul concurenței.
- Dacă un membru aduce în discuție un subiect interzis, moderatorul ședinței trebuie să îl atenționeze și să interzică aducerea în discuție a respectivului subiect. În cazul în care discuțiile potențial anti-concurențiale continuă, ședința poate fi suspendată.

6.3 Riscurile încălcării normelor de concurență în cadrul asociațiilor profesionale. Atitudini interzise.

Statistic, cele mai multe investigații de anvergură declanșate de Consiliul Concurenței în ultimii ani au avut ca punct de pornire asociațiile profesionale.

Entitățile investigate de Consiliul Concurenței sunt, de obicei, nu doar asociația, ci și companiile individuale, membre ale respectivei asociații.

6.3.1. Schimbul de informații

Asociațiile profesionale pot organiza colectarea și schimbul de informații, însă sub condiția respectării principiului concurenței independente pe piață. Concurenții nu trebuie să schimbe între ei nicio informație care poate afecta negativ concurența.

Sunt considerate informații sensibile din punct de vedere al concurenței informațiile care:

- pot fi calificate drept secrete de afaceri;
- reprezintă know-how specific unei anumite activități;
- ar putea oferi un avantaj competitiv concurenților unei anumite entități;

Schimbul de astfel de informații este interzis.

Informațiile sensibile din punct de vedere competitiv nu includ informațiile care nu pot avea un impact asupra concurenței, de exemplu:

- informații din surse accesibile publicului;
- evoluții generale ale sectorului sau statistici de piață, dacă sunt prezentate sub formă globală;
- aspecte tehnice.

Următoarele tipuri de informații nu vor fi supuse discuțiilor, comunicărilor, consultării sau schimbului de opinii în cadrul A.R.T.S. - **Informații financiare non-publice** - în această categorie sunt incluse informațiile referitoare la:

- **Politica de prețuri:** strategia de stabilire a prețurilor existente și viitoare, inclusiv orice element legat de preț, cum ar fi reduceri, discounturi, comisioane și marjele de

Nu adoptați și nu aplicați niciodată reglementări care au implicații în fixarea prețurilor.

Nu aduceți niciodată în discuție prețuri sau elemente și practici legate de prețuri.

profit, precum și calendarul și nivelul oricăror creșteri de preț, structura prețurilor (cercetare, producție, distribuție), discuții legate de refuzul de a accepta colaborarea cu o societate ca urmare a politicii sale de prețuri sau a practicilor sale de distribuție etc.;

- **Costuri:** date privind costurile existente, recente sau viitoare. Orice informație legată de costurile activităților specifice (costuri operaționale, costuri administrative, costuri salariale etc.), costurile de oferire a unui produs sau serviciu, condițiile de plată nu trebuie să facă subiectul vreunei discuții;
- **Date despre vânzări și cote de piață;**
- **Date despre clienți/distribuitori/furnizori și teritorii.** Orice informații legate de clienți, furnizori, distribuitori sau teritorii în care întreprinderile sunt prezente sau pe care încearcă să intre, strategii pentru câștigarea de noi clienți, furnizori sau distribuitori sau alocarea propusă a teritoriilor nu trebuie să constituie subiect de discuție.
- **Marjele de profit existente, recente sau viitoare;**
- **Aranjamente de afaceri confidențiale** între o companie și terți, inclusiv termenii și condițiile de afaceri, volumele de vânzări, inovațiile, investițiile, piețele țintă și relațiile cu furnizorii, clienții și chiar și cu alți concurenți;
- **Termeni și modalități de comercializare;**
- **Planuri de afaceri și investiții (anticiparea intrării pe piață, investiții planificate);**
- **Nivelul de utilizare a capacităților de producție.**

Schimbul de informații poate conduce la beneficii pentru consumatori. În analiza aspectelor pro-competitive ale unui astfel de schimb vor fi avute în vedere: natura eficiențelor produse de schimbul de informații, indispensabilitatea schimbului în generarea acestora, transmiterea beneficiilor către consumatori și lipsa eliminării concurenței pe o parte semnificativă a pieței în cauză. Analiza va fi realizată de la caz la caz, ținând cont de contextul economic și juridic în care are loc schimbul¹¹.

¹¹ Conform Ghidului privind conformarea cu regulile de concurență publicat de Consiliul concurenței la data de 8 decembrie 2018, p.4.

Informațiile sensibile din punct de vedere competitiv nu includ informații care nu pot avea un impact asupra concurenței, de exemplu:

- Schimburi de opinii cu privire la aspectele generale ale industriei, de natură tehnologică sau de reglementare, cum ar fi efectul general al propunerilor legislative asupra industriei - atâta timp cât nu se discută strategia comercială individuală care se poate adopta ca răspuns la aceste propuneri;
- Aspecte tehnice, cum ar fi standardele tehnice sau de lucru pentru a rezolva o problemă tehnică la nivel de industrie pe care participanții nu o pot rezolva individual.

Întrunirile din cadrul A.R.T.S. sau discuțiile formale sau informale purtate cu ocazia acestora nu vor fi niciodată utilizate ca o oportunitate de a realiza schimburi de informații sensibile sau de a da naștere la înțelegeri anticoncurențiale.

6.3.2. Boicoturile.

Legislația în materia concurenței interzice măsurile unilaterale sau colective de boicotare, în sensul îndemnării altor companii la blocarea aprovizionării sau cumpărării, interzicerea unui grup de competitori de a aproviziona anumiți clienți sau de a încheia contracte cu anumiți clienți.

Orice acord, practică concertată sau decizie în cadrul asociației de eliminare de pe piață a unui concurent, client, furnizor este strict interzis(ă).

6.3.3. Cartelurile.

Cartelurile sunt înțelegeri între doi sau mai mulți agenți economici concurenți care au ca rezultat denaturarea concurenței. Principalele tipuri de cartel sunt cele care vizează stabilirea prețurilor și/sau împărțirea piețelor.

Există, în linii mari, două tipuri de riscuri asociate noțiunii de cartel în contextul unei asociații profesionale.

Forma unei înțelegeri nu este importantă pentru a fi incidente regulile de concurență, putând fi atât scrisă, cât și orală, expresă sau tacită.

În primul rând, cu ocazia ședințelor/reuniunilor organizate de o asociație au loc contacte între membrii acesteia. Apare astfel riscul ca discuțiile care au loc între concurenți să conducă la un acord anticoncurențial (poate fi formal sau informal, oral sau în scris) cu privire la aspecte precum prețurile, împărțirea piețelor sau a clientelei, restricționarea producției etc.

A.R.T.S. nu va sprijini niciodată, nu va asista și nu se va implica în astfel de comportamente potențiale ale membrilor săi și va depune eforturi să se sigure că nicio întrunire organizată de A.R.T.S. nu este folosită pentru restricționarea concurenței.

Înțelegerile anticoncurențiale sau practicile concertate (coordonarea comportamentului pe piață, fără să se fi încheiat un acord) între două sau mai multe întreprinderi pot avea loc:

La nivel orizontal, între concurenți (întreprinderi care operează la același nivel al lanțului de producție sau distribuție).

Cele mai grave sunt înțelegerile și/sau practicile concentrate orizontale secrete, de tip cartel, cum ar fi cele privind:

- fixarea prețurilor de vânzare a bunurilor sau serviciilor către terți;
- împărțirea piețelor sau a clienților (inclusiv în cadrul licitațiilor publice);
- limitarea producției sau a vânzărilor.

La nivel vertical, între întreprinderi care operează la niveluri diferite ale lanțului de producție sau distribuție, de exemplu, între un producător și un distribuitor al acestuia.

Impunerea prețului de revânzare constând în stabilirea (în mod direct/indirect) a unui preț de revânzare fix sau minim, ce trebuie respectat de către cumpărător este, în general, considerată de autoritatea de concurență ca fiind o restricție gravă a concurenței.

În al doilea rând, există riscul ca recomandările și deciziile asociațiilor profesionale să fie tratate ca un acord între membrii săi.

A.R.T.S. poate emite recomandări membrilor săi cu privire la subiecte care nu sunt sensibile din punct de vedere al competitivității, dar va evita să formuleze recomandări cu privire la subiecte sensibile din punct de vedere concurențial (de exemplu, recomandările referitoare la prețuri).

6.3.4. Standarde.

Asociațiile profesionale se pot implica în elaborarea de principii și standarde industriale, cu respectarea regulilor de concurență.

A.R.T.S. se angajează să nu adopte nicio decizie sau recomandare pe teme sensibile din punct de vedere concurențial.

A.R.T.S. se angajează să se asigure că:

- Standardele se referă la obiective legitime și nu sunt mai detaliate sau mai restrictive decât este necesar în mod rezonabil;
- Standardele nu sunt utilizate pentru a ridica obstacolele în calea intrării pe piață sau pentru a exclude concurenții care nu sunt membri;
- Respectarea standardelor este voluntară (cu excepția cazurilor prevăzute de lege);
- Standardele nu interzic utilizarea tehnologiilor concurente;

6.3.5. Participarea la licitații cu oferte trucate. Practici anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice¹².

Practicile anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice presupun o înțelegere secretă sau o practică concertată între doi sau mai mulți ofertanți, de fixare a prețului sau de împărțire a pieței, în scopul influențării rezultatelor licitației.

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice sunt:

- **Ofertarea închisă** (complementară, de curtoazie, simbolică):
  - Un competitor este de acord să prezinte o ofertă care este mai mare decât oferta câștigătorului desemnat.
  - Un competitor prezintă o ofertă despre care se știe că este mult prea mare pentru a putea fi acceptată.
  - Un competitor prezintă o ofertă ce conține termeni speciali despre care se știe că nu vor fi acceptați.

¹² Ghidul privind detectarea și descurajarea practicilor anticoncurențiale în cadrul procedurilor de achiziție publică publicat de Consiliul Concurenței în data de 7 aprilie 2017

- **Reținerea de la ofertare.** Unul sau mai mulți ofertanți care, în mod normal, ar participa cu oferte în cadrul licitației sau care au participat la licitații similare în trecut, se înțeleg:
  - să se abțină de la participare sau
  - să retragă oferte deja depuse, astfel încât, licitația să fie câștigată de un participant desemnat.
- **Alternarea ofertei.** Toți participanții la înțelegere depun oferte, dar ofertantul câștigător este desemnat prin rotație, în funcție de:
  - valoarea contractului, alocându-se sume egale fiecărui participant sau
  - în funcție de volumul tranzacției, corespunzător dimensiunii fiecărei companii participante.
- **Alocarea pieței.** Participanții decid să își împartă piețele între ei, prin:
  - alocarea anumitor clienți sau categorii de clienți; sau
  - alocarea de produse; sau
  - alocarea de teritorii

Practicile anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice reprezintă abateri grave, fiind considerate cartel și sunt sancționate aspru de autoritățile de concurență din toate țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD).

În România, practicile anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice sunt sancționate:

- contravențional, prin Legea concurenței nr. 21/1996;
- penal - Art. 246 din Codul Penal - Deturnarea licitațiilor publice;
- legislația achizițiilor publice - interdicția participării la alte proceduri de achiziție publică pentru o perioadă de 3 ani

6.3.6. Adunările sociale

Adunările sociale (pauzele de cafea, mesele de prânz, evenimentele sociale etc.), la care participă reprezentanți ai companiilor concurente, prezintă un risc conform legii concurenței. Prin urmare, este esențial ca în timpul adunărilor sociale, la fel ca și în cadrul ședințelor formale, membrii și angajații și/sau colaboratorii A.R.T.S. să respecte normele de concurență.

Prevederile acestui Manual trebuie respectate la toate evenimentele sociale organizate de A.R.T.S.

Cap. VII

Intrarea în vigoare a Manualului de conformare cu regulile de concurență. Implementare.

Manualul de conformare cu regulile de concurență intră în vigoare prin Decizia Consiliului Director 311/11.07.2019.

Se nominalizează [...] ca persoană responsabilă cu programul de conformare cu normele de concurență.

Manualul de conformare cu regulile de concurență va fi comunicat tuturor membrilor A.R.T.S. și va fi adus la cunoștința personalului asociației.

Pentru fiecare angajat A.R.T.S. se va anexa la fișa postului o declarație prin care a luat cunoștință cu prezentul Manual.

Manualul de conformare cu regulile de concurență este disponibil pentru descărcare pe site-ul A.R.T.S. www.arts.org.ro.

Conținutul prezentului Manual va fi revizuit și adaptat anual sau în funcție de schimbările legislative apărute.

Anexa I:**Practici recomandate și interzise pentru conformitatea activității
A.R.T.S. cu legislația în domeniul concurenței**

ACȚIUNI RECOMANDATE	ACȚIUNI INTERZISE
<ul style="list-style-type: none"> • Implementați și mențineți un program efectiv de conformare cu dreptul concurenței; • Realizați audituri periodice de conformare cu acest program; • Asigurați-vă că există scop legitim pentru toate activitățile asociației; • Evitați discuțiile sau recomandările care pot încălca regulile de concurență, precum: prețuri (componente de preț) etc.; • Returnați informații sensibile concurențiale pe care le primiți, fără a păstra copii, și comunicați în scris faptul că nu doriți să mai obțineți asemenea informații; • Solicitați consiliere juridică specializată pentru inițiative cheie ale asociației, în special dacă sunt sesizate zone de risc concurențial. 	<p data-bbox="805 779 1407 898">Nu discutați și nu împărtășiți informații sensibile din punct de vedere comercial, în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informații privind prețurile; • strategii de stabilire a prețurilor; • campanii de marketing; • piețele țintă, clienții actuali sau potențiali, oferte; • informații detaliate privind vânzările; • activități promoționale; • volumul sau capacitatea de producție; • informații non-publice referitoare la furnizori sau clienți, de exemplu, informații privind negocierile cu clienții; • date privind costurile. <p data-bbox="805 1832 1407 2033">Discuțiile între membri nu trebuie să conducă la niciun acord sau înțelegere cu privire la fixarea prețurilor, împărțirea piețelor, repartizarea clienților, limitarea producției.</p>

Anexa II

Ghid de bune practici pentru întrunirile A.R.T.S.

A.R.T.S. se angajează să ia toate măsurile rezonabile pentru a asigura conformitatea cu regulile de concurență în cadrul ședințelor Consiliului Director, Adunării Generale, grupurilor de lucru, reuniunilor, întrunirilor sau evenimentelor acesteia.

- Ordinea de zi/ Agenda. A.R.T.S. va pregăti o ordine de zi a ședinței, care va fi circulată cu un timp rezonabil în avans. Dacă este necesar, draftul ordinii de zi va fi revizuit pentru posibile probleme de concurență, înainte de transmiterea către membrii asociației.
- La ședință se vor discuta doar temele incluse pe ordinea de zi.
- Mesaj privind conformitatea cu regulile de concurență. La începutul fiecărei ședințe, li se va reaminti participanților obligația de a respecta legea concurenței precum și faptul că discuțiile din cadrul ședinței trebuie:
  - a) să se concentreze strict pe ordinea de zi; și
  - b) să evite orice divulgare de informații sensibile din punct de vedere concurențial (prețuri, costuri, clienți, strategii de piață viitoare).

În minuta de ședință se va consemna acest fapt.

- Liste de participare. Pentru fiecare ședință, o listă a participanților va fi distribuită în timpul ședinței și semnată de către toți participanții. Lista de participare se va include în procesul-verbal al ședinței.
- Procesul-verbal de ședință. A.R.T.S. va întocmi minute/ procese-verbale pentru fiecare ședință, care vor reflecta cu exactitate discuțiile purtate. Draftul procesului-verbal se va comunica reprezentanților participanților pentru a fi agreat și semnat.
- Menținerea evidenței. A.R.T.S. va păstra ordinea de zi, listele de prezență, minutele și procesele verbal ale fiecărei ședințe.
- Consultanță juridică. Se va solicita consultanță juridică cu privire la subiectele care pot implica domenii sensibile din punct de vedere al dreptului concurenței.

Conținutul acestui ghid nu este exhaustiv. Este responsabilitatea fiecărui membru să se informeze, inclusiv prin consiliere juridică de specialitate, cu privire la participarea la ședințele A.R.T.S.

A.R.T.S. acordă o importanță deosebită respectării normelor din domeniul concurenței.

Toate acțiunile membrilor rămân voluntare. Participarea membrilor la orice activitate A.R.T.S. este voluntară. Fiecare membru în parte își menține libertatea de a lua decizii de afaceri independente și competitive.

Membrii nu vor discuta, nu vor comunica și nu vor face schimb de informații sensibile din punct de vedere comercial, inclusiv informații non-publice privind prețurile, strategia de marketing și publicitate, costurile și veniturile, termenii și condițiile de tranzacționare cu terțe părți, programele de comercializare sau de distribuție.

Această interdicție se aplică nu numai discuțiilor formale, dar și discuțiilor informale purtate înainte, în timpul și după întruniri.

Participarea la orice întrunire a A.R.T.S. necesită aderarea membrilor la angajamentul asumat de asociație de a asigura în orice moment conformitatea cu legislația națională și europeană privind concurența.

Anexa III

ACȚIUNI RECOMANDATE MEMBRILOR A.R.T.S.

- Asigurați-vă că toate contactele de afaceri pe care le aveți cu concurenții în cadrul unei întruniri organizate de A.R.T.S. au un scop legitim;
- Reacționați dacă discuțiile se îndepărtează de la ordinea de zi și/sau sunt potențial anticoncurențiale. Schimbați subiectul sau părăsiți întrunirea și, concomitent, trimiteți o informare referitoare la incident către personalul A.R.T.S. Dacă sunt dezvăluite informații sensibile din punct de vedere comercial, opuneți-vă de îndată și scuzați-vă. Solicitați imediat consiliere pentru a stabili calea de urmat.
- Asigurați-vă că:
  - ați citit ordinea de zi înainte de ședință/ întrunire;
  - discuțiile urmează ordinea de zi;
  - veți primi pentru aprobare procesele verbale ale oricărei ședințe; și
  - păstrați evidența proceselor-verbale de ședință.
- Respectați normele de concurență în timpul adunărilor sociale, înainte și după întrunire, la fel ca și în cadrul ședințelor formale.
- Puteți discuta cu privire la subiecte precum:
  - informații generale disponibile publicului;
  - probleme generale din industrie de natură tehnologică sau de reglementare;
  - probleme de sănătate și siguranță;
  - standarde tehnice.

ESTE STRICT INTERZIS SĂ VĂ COORDONAȚI CU CONCURENȚII ÎN VEDEREA:

- fixării prețurilor sau a oricărei componente a acestora
- schimbării de informații sensibile
- împărțirii de clienți, teritorii
- participării la licitații cu oferte truate
- boicotării unor concurenți sau parteneri comerciali

Anexa IV

Conduita angajaților A.R.T.S. în cazul inspecțiilor inopinate efectuate de către Consiliul Concurenței

Pentru investigarea încălcării prevederilor Legii concurenței nr. 21/1996, inspectorii de concurență sunt abilitați cu puteri de inspecție prin ordin al președintelui Consiliului Concurenței.

Inspectorii de concurență cu puteri de inspecție pot face inspecții inopinate și pot solicita orice fel de informații sau justificări legate de îndeplinirea misiunii, atât la fața locului, cât și la convocare la sediul Consiliului Concurenței.

În cazul unei inspecții inopinate, angajații A.R.T.S. va proceda în conformitate cu prevederile Legii concurenței, după cum urmează¹³:

- Informați de îndată conducerea și toate persoanele de interes.
- Permiteți inspectorilor de concurență, fără întârziere, începerea și derularea inspecției;
- Facilitați, pe întreaga durată a inspecției, accesul la toate documentele și informațiile necesare îndeplinirii misiunii inspectorilor de concurență;
- Furnizați într-o formă completă documentele, informațiile, înregistrările și evidențele solicitate, precum și orice lămuriri necesare fără a putea opune caracterul confidențial;
- Puneți la dispoziție și asigurați accesul la toate echipamentele și programele folosite, inclusiv la cele care nu se află fizic în spațiul inspectat, dar pot fi accesate din acel spațiu, furnizați parolele și cheile de criptare/ decriptare necesare și asigurați suportul necesar inspectorilor, inclusiv pentru rularea software-ului specific, calcularea valorii "hash"¹⁴ și transferul fișierelor considerate relevante de pe un echipament pe altul pentru a fi apoi copiate pe CD/DVD sau listate.

Alte măsuri recomandate:

- Dacă este cazul, informați imediat și avocații externi;
- Solicitați documentele în baza cărora inspectorii de concurență își exercită puterile de inspecție. Analizați Ordinul pentru inspecția inopinată și identificați întinderea acestuia (perioadă, țări, produse etc.);

¹³ Paragraful este redactat conform instrucțiunilor recomandate de Consiliul Concurenței în cadrul Ghidului privind conformarea cu regulile de concurență publicat în data de 8 decembrie 2017

¹⁴ Prin valoare "hash" se înțelege un algoritm matematic aplicat informației digitale, cum ar fi fișier, HDD (Hard Disk Drive) fizic, memorie flash, PDA (Personal Digital Assistant), card SIM (Subscriber Identity Module) etc.

MANUAL PENTRU CONFORMAREA CU REGULILE DE CONCURENȚĂ

- Participați în mod efectiv la activitatea de inspecție, alături de inspectorii de concurență, pe întreaga durată a inspecției;
- Păstrați evidența: (1) documentelor solicitate sau copiate de inspectorii, (2) persoanelor intervievate (3) a spațiilor vizitate, (4) întrebărilor adresate și a răspunsurilor oferite, respectiv (5) cuvintelor cheie utilizate pentru căutări pe calculator;
- Identificați în prezența inspectorilor de concurență documentele considerate confidențiale, precum și pe cele considerate a intra sub incidența „privilegiului legal”. Invocați secretul corespondenței pentru comunicări cu avocații externi;
- Marcați drept confidențiale documentele luate de inspectorii;
- Răspundeți în mod concis și exact întrebărilor puse de inspectorii. În cazul întrebărilor neclare, solicitați explicații/clarificări. Dacă nu cunoașteți răspunsul, informați inspectorii de concurență cu privire la acest aspect și învederați-le că veți reveni ulterior cu un răspuns.
- Solicitați consemnarea în scris a tuturor obiecțiilor față de activitatea inspectorilor de concurență.

Evitați următoarele:

- Nu împiedicați accesul inspectorilor de concurență în sediul asociației;
- Nu ascundeți, alterați sau distrugeți documente, e-mailuri și/sau date ce ar putea face obiectul inspecției;
- Nu fiți ostili sau obstructivi; răspundeți întrebărilor și/sau solicitărilor inspectorilor de concurență;
- Nu distrugeți sigiliile aplicate de inspectorii de concurență pe parcursul inspecției inopinate;
- Nu oferiți informații în afara obiectului investigației, astfel cum acesta este conturat în documentele de inspecție;
- Nu furnizați informații inexacte, incomplete sau care induc în eroare ori documente incomplete;
- Nu semnați niciun document (e.g. declarații, consemnări) fără aprobare juridică prealabilă.

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ
PENTRU TEHNICA DE SECURITATE

+4 031-405.64.02

office@arts.org.ro

www.arts.org.ro

Splaiul Independenței 319
O.B. 12 Etaj 1
060044 București